

Önsöz

Ezgi Ece ÇELİK¹ & Sibel KİBAR²

ViraVerita E-Journal: Interdisciplinary Encounters Volume 9/ Co-editors

 ¹ Asst. Prof. Dr., Dokuz Eylul University- Philosophy

 ² Assoc. Prof. Dr., Kastamonu University- Philosophy

Özet

Bu sunuş yazısında, dergimizin 9. Sayısının dosya konusu olan “bilim” kavramına ilişkin felsefi ve siyasi sorunlar kısaca dile getirilmekte ve sorunların bu sayı kapsamında ele alınmasının öneminin altı çizilmektedir. Ardından, bilim kavramına ve bilimsel süreçlere ilişkin ağırlıklı olarak felsefi soruşturmaların yapıldığı dosya konusu kapsamındaki makaleler ve dosya dışındaki makaleler kısaca tanıtılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilim, Bilimsel Devrimler, Teknoloji, İktidar, Değerler

Preface

Abstract

In this preface, philosophical and political problems related to the concept of "science", which is the main subject of the 9th issue of our journal, are briefly discussed and the importance of addressing the issues are underlined. Then, both the articles on the subject of the special issue, which are mainly on philosophical investigations of the concept of science and scientific processes and the other articles are briefly introduced.

Keywords: Science, Scientific Revolutions, Technology, Power, Values

---

Corresponding Author : Ezgi Ece Çelik
Dokuz Eylül Üniversitesi Felsefe Bölümü, Türkiye

E-mail : ezgi.celik@deu.edu.tr

Manuscript received : 10 May 2019

Revised manuscript accepted : 16 May 2019

Sunuş

İnsanın içinde yaşadığı çevresel koşullara ilişkin gereksinimlerinden ve merakından hareketle sorduğu soruların peşine düşmesiyle başlayan bilim etkinliği, modern dönemde politik bakımdan insan yaşamı üzerinde giderek daha belirleyici hale gelmiştir. Şüpheye yer veren eleştirelilik özelliği ve soruları bakımından düşünsel ve toplumsal açıdan özgürleştirici olması beklenen ve olduğu iddia edilen bilimin, teknolojik ve sınaî bakımdan egemene hizmet eden bir iktidar aracı olduğu da bir gerçektir. Bu bakımdan bilimin, özgürleştirici olması amaçlanan bir etkinlik olmasına rağmen, egemen toplumsal ve politik hedefler doğrultusunda dogmatik eğilimler taşıyabildiği de unutulmamalıdır. Biraz dikkatle yaklaşıldığında, bilimsel alanda sadece sanayinin çıkarlarına hizmet eden bir cemaatleşmenin bile bilimsel etkinliğin güvenilirlik ve özerklik iddiasını nasıl sarstığı; üniversitelerde ve diğer araştırma kurumlarda teknolojiye ve sanayiye hizmet etmeyen çalışmaların dışarıda bırakıldığı; bilimsel üretimin patente ve atıfa indirildiği fark edilebilmektedir. Elbette bu durum da bilimsel bilginin niteliğinin sorgulanmasına yol açmaktadır.

Bununla birlikte, sorularının güncelliği ve eleştirel olma özelliği bakımından bilim, her daim, özgürleştirici olma imkânını barındırmaktadır. Bu imkânın gerçekleştirilmesine odaklanmak, günümüzde akademinin toplumsal sorumluluk bakımından öncelikli amacı olmalıdır. Bu amaç doğrultusunda bilgi arayışını etik ve politik perspektifle tartışmaya açan disiplinler arası çalışmaların önemi ve bu tür çalışmalara duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. ViraVerita e-dergi olarak 9. Sayımızın dosya konusunu “bilim” olarak belirlerken de amacımız, doğayı, insanı, hayvanı sömüren tahakkümcü bilme arzusunun yerine; insanı yaşama, canlılığı ve farklılıkları koruyan bir perspektifle bağlayan özgürleştirici bir bilgi arayışının benimsenmesine ufak da olsa bir katkı sunabilmektir. Bu bakımdan çağrımızda “bilim nedir, niçin önemlidir?”, “bilimi sahipleniş ve reddedişin toplumsal boyutta mahiyeti ve sonuçları nelerdir?”, “bilim ve endüstri ilişkisinde adalet mefhumunun önemi nedir?”, “doğa bilimleri ve insan bilimleri arasındaki farklar nelerdir ve bu iki alana dair iki kültür ayrımı hali hazırda geçerli midir?”, “disiplinlerarası çalışmaların ve feminist perspektifin bilim imgesinin dönüşümüne nasıl katkısı olabilir?” gibi sorularla yola çıktık. Yayına hazırlık sürecinde de bu soruların çoğunu dert edinen çalışmalarla karşılaşmış olmaktan mutluluk duyuyoruz. Ayrıca, bilim sayısının içeriği oluşurken bize ulaşan yazılara dair dikkat çekici olan, *paradigma değişimi* konusuna odaklanan çalışmaların yoğunluğu. Bu da, bilimi, mutlak bir bilgi alanı olarak ele almaktan

ziyade, tarihsel-toplumsal bir etkinlik olarak değerlendirmeye yönelik eğilimin arttığını gösteriyor.

Sayımızın ilk yazısı “Kendini Gerçekleştiren Kehanet”te Melike Molacı, bilim ile szdebilim ayrımını Stoacı *kehanet* tanımından hareketle tartışmaya açarak, bilimsellik ltnn toplumsal ve politik boyutunu göz önüne seriyor. İkinci yazı, “Paradigmasız Devrim: Yapı’dan Sonraki Yol zerine Bir Değerlendirme”de Umut Morkoç, Thomas Kuhn’un *Bilimsel Devrimlerin Yapısı* başlıklı eserinden *Yapı’dan sonraki Yol* başlıklı eserine geçiş sürecinde paradigma, *bilimsel devrim* ve *eşllemezlilik* kavramlarında nasıl bir dönüşüm meydana geldiğini ele alıyor. Ömer Faik Anlı ve Tansel Erdem Yılmaz ise sayımızın cnc yazısı “Eppue Si Mouve’siz Bilimin Olanağına Dair Eleştirel Bir İnceleme: Thomas Kuhn’un Bilim Teorisinden Bilim Psikolojisine” başlıklı çalışmalarında Kuhn’un bilim kuramı ile bilim psikolojisi arasındaki bağlantıya odaklanıyorlar. İlk  yazının konularını takiben, Pakize Arıkan Sandıkioğlu “Bilimsel Kuramların Eř-llemezliğine Bir Meydan Okuma: Kavramsal şema-İçerik ikiliğinin Reddi” başlıklı çalışmasında Kuhncu bilim tasarımının eř-llemezlik iddiasını, Donald Davidson’ın şema-İçerik ikiliğine karşı çıkan argümanıyla tartışmaya açıyor. Sayının beşinci yazısı: “Daha İy Bir Yaşam Arayışımızda Bilimin Rolü: Bilim ve Değerler”. Cem Kamzt bu çalışmasında, bir bilgi alanı olmasının yanı sıra değer yüklü bir alan olarak bilimin, etik kabullere ilişkin dönüştürücü gücüne, güvenilirliğine ve özerkliğine odaklanıyor. Cem Kayaligil ise “Bilimin Birliği Tezi ve Sosyal Bilim Yasaları” başlıklı çalışmasında, *bilim* başlığı altında toplanan farklı disiplinlerin açıklamaları ve metodolojik soruları ele alınırken, insani değerlerin ve pratik gereksinimlerin göz önünde bulundurulmasının önemine dikkat çekiyor. Bilim dosyasının yedinci yazısında Nihan Bozok, feminist ve disiplinlerarası bir perspektiften hareketle, bilimin ve teknolojinin dönüştürücü gücüne odaklanıyor ve “Herkesle ve Kimsesiz, Türler arasında ve Kkensiz Siborg: Donna Haraway’in Düşüncesinde Feminist Bir Beden Politikasının İmkânları” başlıklı çalışmasında “insan nedir?” sorusunu, sosyal bilimlerin verdiği alişıldık yanıtları sarsacak şekilde tekno-bilimsel gelişmeler bakımından Haraway’in siborg imgesi aracılığıyla tartışmaya açıyor. Orkun Tfenk ise “Nietzsche’de G, Canlılık ve Doğa” başlıklı makalesinde beden ve canlılık mefhumlarını, Nietzsche’nin insan, hayvan ve bitkiye dair saptamalarını ekolojik çalışmalar işiğinde değerlendirerek yorumluyor. “Bilim” dosyasının son yazısı: “Aristoteles’te Pratik Bilimlerin Değeri”. Elif etinkıran Balcı bu yazısında, pozitivist ve neo-pozitivist yaklaşımlara yönelik eleştirel bir tavırla, Aristoteles’te pratik bilimlerin önemine değiniyor.

Dosya konusu dışında kalan makalelere yer verdiğimiz Açık Defter bölümünde Ulrich Glassmann “Philosophical Contributions to the Discourses on War and Peace: The Influence of Market Liberalism and Marxist Socialism” başlıklı yazısında, savaş ve barış söylemlerini, özellikle Polanyi’nin yorumunu göz önünde bulundurarak, piyasa liberalizmi ve Marksist sosyalizm bakımından ele alıyor.

ViraVerita e-derginin 9. Sayısının son yazısı ise Mehmet Bozok tarafından hazırlanan bir kitap değerlendirmesi: “Raewyn Connell ve Erkeklik Çalışmalarının Köşe Taşı Olan Çalışması *Erkeklikler*”. Mehmet Bozok bu yazısında, Raewyn Connell’in, Nagihan Konukçu tarafından Türkçeleştirilen ve Phoenix Yayınevi’nden çıkan *Erkeklikler* kitabını değerlendiriyor.

Bu sayının dosya konusunu “bilim” olarak belirlerkenki amacımıza uygun biçimde, toplumsal ve politik sorumluluğu dert edinen disiplinler arası bir bilimsel ufkun oluşturulmasına katkı sunacak metinlere yer verdiğimiz umuyoruz. ViraVerita e-derginin 9. sayısında çalışmalarıyla katkı sunan yazarlarımıza, değerlendirmelerini ve görüşlerini bizimle paylaşan hakemlere ve siz değerli okuyucularımıza teşekkür eder, keyifli okumalar dileriz.

ORCID ID

Ezgi Ece ÇELİK <https://orcid.org/0000-0003-3505-2620>

Sibel KİBAR <https://orcid.org/0000-0002-4790-6614>

Declaration of Conflicting Interests

The author(s) declared that there were no conflicts of interest with respect to the authorship or the publication of this article.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar(lar) bu makalenin yazarlık veya yayımlanmasına ilişkin olarak hiçbir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiş(ler)dir.